

Beredskabsplan

– negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter

2024 - 2027

Kolofon

Denne beredskabsplan er udarbejdet af Center Familie og Handicap i Rebild Kommune og er målrettet kommunens fagpersoner såsom socialrådgivere, pædagoger, lærere, sundhedsplejersker, PPR-medarbejdere mv.

Beredskabsplanen er udarbejdet primo 2024 og skal revideres minimum hvert 4. år.

Actioncard

Ved mistanke om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter

Mistanke/kendskab opstår	Videregivelse af information og kontakt til Center Familie og Handicap	Udarbejdelse af risikovurdering	Inddragelse af barnet/den unge	Kontakt til Nordjyllands Politi	Afdækning/børnefaglig undersøgelse	Inddragelse af familie	Akut handling
Medarbejder får mistanke om eller kendskab til negativ social kontrol og/eller æresrelateret konflikt	Leder og medarbejder sender underretning til undersagte@politi.nj.dk el. tlf. 21359080	Borger over 18 år Kontakt Center Familie og Handicap eller SSP-konsulent (tlf. 99887703) Send ikkø beskeder/SMS eller lignende til den forurettede, da vedkommende kan være overvåget af familie/partner	Borger under 18 år Myndighed inddrager som led i risikovurderingen og behandlingen af undersøgelsen af barnet/den unge senest 3 dage efter modtagelsen af underretningen.	Borger under 18 år Der tages kontakt til Nordjyllands Politi for formel og/eller uformel sparring ift. Strategi og procedure i sagsforløbet. Eventuel politianmeldelse drøftes med funktionsleder	Borger under 18 år Myndighed vurderer i samarbejde med eksterne aktører, hvilken handling og indsats som sagen er berettiget.	Borger under 18 år Når Myndighed vurderer, at familie skal inddrages, vær da opmærksom på, at barnets/den unges kontakt til myndighederne kan få en sag til at eskalere negativt.	Ved behov for akut handling f.eks. fordi en borger er umiddelbart truet af et ufrivilligt udenlandsophold eller æresrelateret vold/overgrab kontakt Nordjyllands Politi. Uden behov for akut udrykning ring 1-1-4 Ved behov for akut udrykning ring 1-1-2 Ved behov for akut anbringelse eller støtte inddrages funktionsleder og Tjekliste ved akut anbringelse uden samtykke. Vær opmærksom på, om der af hensyn til barnet/den unges sikkerhed, er grundlag for at træffe afgørelse om overvåget eller afbrudt samvær og hemmeligholdelse af anbringelsessted
Kontakt nærmeste leder	Borger over 18 år Send ikkø beskeder/SMS eller lignende til den forurettede, da vedkommende kan være overvåget af familie/partner	Borger under 18 år Sagen tilknyttes to rådgivere. Myndighed (CFH) drøfter mistanken internt og med underretter, samt risikovurderer i samarbejde med funktionsleder, sikkerheds-konsulenter fra Region Nordjylland (tlf. 25202846) og SSP-konsulent (tlf. 99887703) og evt. Nordjyllands Politi. Risikovurdering foretages altid inden barnet/den unges familie og netværk inddrages.	Borger under 18 år Der er særlige opmærksomhedspunkter vedr. inddragelsen som skal tages i betragtning se s. 9	Borger under 18 år Der kan være behov for at udarbejde en børnefaglig undersøgelse, da negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter også kan give anledning til at mistænke psykisk, fysisk og seksuel vold.	Borger under 18 år Overvej, hvordan forløbet familie og netværk informeres og inddrages – som hovedregel først når barnet/den unge er sikret – aldrig i starten og aldrig sammen med barnet/den unge.		
	Borger over 18 år Der foretages en vurdering af sagens kompleksitet og alvorlighed, der til inddrages konsulenterne fra Region Nordjylland (tlf. 25202846) og Nordjyllands Politi. Herefter aftales det videre sagsforløb med rollerfordeling og ansvar.						

Fagperson har handlepligten

Myndighed har handlepligten

Indhold

Kolofon	2
Tegnene	4
Sådan kan negativ social kontrol komme til udtryk:	5
Adfærd og opmærksomhedspunkter der kan være tegn på æresrelaterede konflikter.....	5
Tal med barnet / den unge.....	5
Når du taler med barnet / den unge	6
Det kan være nødvendigt at lave en sikkerhedsplan med fokus på:	7
Barnets lov og servicelovens bestemmelser om æresrelaterede konflikter.....	7
Risikovurdering	8
Definitioner	9
Kontaktinformationer og nationale aktører/samarbejdspartnere.....	10

Tegnene

Sådan kan negativ social kontrol komme til udtryk:

- Overvågning, tjek af mobiltelefon, mail osv.
- Krav om bestemt påklædning
- Kontrol af socialt liv, fritidsaktiviteter, færden og valg af venner
- Opfordring til at holde øje med søskende i det offentlige rum eller selv blive holdt øje med af søskende eller andre relateret til familien
- Trusler, verbal chikane samt psykisk eller fysisk vold
- Følelsesmæssigt pres, skyld og skam
- Isolation og eksklusion fra familien eller trusler herom
- Ingen ret til at bestemme over egen krop – krop og seksualitet kontrolleres af andre
- Kontrol af valg af ægtefælle eller hvorvidt man ønsker at blive gift

Adfærd og opmærksomhedspunkter der kan være tegn på æresrelaterede konflikter:

- Isolering
- Indespærring
- Følelsesmæssig afpresning
- Trusler
- Vold
- Genopdragelsesrejse
- Seksualitet, mødomsforestillinger og jomfrutjek
- Tvungen forlovelse eller religiøs vielse uden borgerlig gyldighed
- Tvangsægteskab.

Når myndighedsrådgiver taler med barnet / den unge

Ved modtagelse af en underretning eller henvendelse fra barnet/den unge er det vigtigt at være opmærksom på nogle særlige forhold, der gør sig gældende i forbindelse med æresrelaterede konflikter.

Når et barn/en ung henvender sig, er vedkommende garanteret, at forældremyndighedsindehaver, partner eller øvrig familie eller netværk ikke inddrages, eller får viden i første omgang, indtil risikovurdering er foretaget. Man kan derfor undlade at partshøre/give aktindsigt til forældremyndighedsindehaver eller anden part i sagen, hvis der er afgørende hensyn til barnet/den unge.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at forældre/partner/netværk måske fisker efter oplysninger, og det kan derfor være nødvendigt at vejlede om adressebeskyttelse i cpr samt sikre, at kommunens medarbejdere ikke ved et uheld afslører fx opholdssted.

Barnet/den unge vil oftest være bekymret for sin families reaktion, og måske også være plaget af skyld og skam over for familien. De beretninger den unge indledningsvis fortæller, kan samtidig være betydeligt mildere end det reelle billede, der kan vise sig at være både mere omfattende og voldsommere.

Der vil ofte i tilfælde af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter foretages inddragelse af barnet/den unge uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og uden dennes tilstedeværelse, da den udsatte ofte, vil have meget på spil og derudover mangle sprog og udtryksformer for det oplevede. Barnets lov giver generelt mulighed for dette i § 5, stk. 3, når det sker af hensyn til barnets bedste, og efter § 137, stk. 2 i forbindelse med underretning.

Barnets lov § 18, stk. 3 vedrører en bredere personkreds og fastslår en pligt til at foretage en risikovurdering, inden forældre og netværk inddrages i sagen, hvis screeningen viser, at der kan være tale om æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol. Se afsnit om risikovurdering.

Husk at informere om mulighed og ret til bisidder, hvortil det i tilfælde af inddragelse uden forældremyndighedsindehaverkan kan være særligt givende at kontakte en ekstern bisidder f.eks. gennem Børns Vilkår. Det vurderes ofte ikke hensigtsmæssigt, at det er en familiær bisidder, der anvendes i tilfælde af negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter, da kollektivet omkring familien kan være en aktiv part i konflikten og udførelsen af vold og kontrol.

I tilfælde hvor der er behov for tolke, kan det være relevant at anvende fjerntolkning, da der kan være risiko for, at tolken og barnet, den unge eller dennes familie eller netværk kan have familiære, religiøse eller kulturelle snitflader.

Ved negativ social kontrol kan søskende og andre familiemedlemmer i nogle tilfælde også være en aktiv part i konflikten og udførelsen af vold og kontrol. Derfor skal det overvejes, om inddragelsen af barnet eller den unge kan ske så ubemærket som muligt f.eks. i tilfælde af, at søskende eller fætre/kusiner går i samme folkeskole.

Send ikke beskeder/SMS eller lignende til barnet eller den unge, da vedkommende kan være overvåget af familien.

Når du taler med barnet/den unge

Vær grundig, tålmodig og lyt aktivt til barnet/den unge.

Mødet skal sættes i stand, så barnet/den unge sikres. Der kan være risiko for repressalier, hvis familien har mistanke om, at barnet/den unge enten selv har henvendt sig til myndighederne, eller har fortalt om, hvad der sker i hjemmet. Dette vil kunne udløse forskellige former for straffe i form af fx fysisk vold, psykisk vold, indespærring, øget kontrol, genopdragelsesrejse mm. Derfor er det også vigtigt at reagere på underretninger eller henvendelser fra barnet eller den unge selv med det samme.

Det er essentielt at tale med den unge alene og før forældrene. Vær opmærksom på, at barnet/den unge kan være presset, så det er svært at sige, hvad der egentlig sker i hjemmet. Et udsagn om, at alt er ok, skal undersøges nærmere. Der kan være vold, selv om barnet/den unge afviser det. Få barnet/den unge til at blive meget konkret i sine udsagn. Giv god plads til tanker og refleksioner og vær sikker på, at I har forstået hinanden.

Ofte har barnet/den unge ikke talt med nogen uden for familien om problemerne, og det kan derfor føles illoyalt at tale med andre om familiens interne anliggender.

Ofte vil barnet/den unge være bekymret for, hvad der sker med familiemedlemmerne, hvis han/hun fortæller, hvad der sker i hjemmet (kommer far/mor så i fængsel, bliver sendt ud af landet mm.).

Barnet/den unge kan være fyldt af både frygt og omsorg for forældre og søskende, som også kan gøre det svært at fortælle, hvad han/hun har været udsat for – det vil være hans/hendes "skyld" at familien "får problemer".

Spørg ind til, hvad konflikten konkret går ud på - hvem er parterne i konflikten, hvem har interesser i den, er barnet/den unge truet?

Undersøg familiens dynamik og hvilke roller de forskellige familiemedlemmer har overfor barnet/den unge og i konflikten. Hvem udsætter barnet/den unge for overgreb og hvilke?

Brug fx et genogram og tegn sammen med barnet/den unge et stamtræ.

Spørg ind til familiens tankesæt – hvordan er deres syn på børneopdragelse, hvilke værdier ligger til grund for opdragelsen?

Spørg ind til netværket; deres holdninger, og aktier i det der er sket.

Efter samtalen med barnet/den unge kan kommunen opstille mulige scenarier, som kan tænkes at ske, når familien er gjort bekendt med indholdet i underretningen. Disse scenarier forbereder kommunen på planer, der handler om barnets/den unges sikkerhed, og som kan iværksættes afhængig af, hvordan reaktionen på underretningen bliver. Beslut derfra i hvilket omfang, det er nødvendigt at sikre barnet/den unge i forbindelse med, at forældrene bliver gjort bekendt med underretningen.

Det kan være nødvendigt at lave en sikkerhedsplan med fokus på

- Hvad gør den unge, hvis tingene pludseligt spidser til?
- Hvem kan den unge kontakte og hvordan - på alle tider af døgnet?
- Hvem reagerer og hvordan, hvis den unge fx ikke vender tilbage på aftalte tidspunkter?

Barnets lov og servicelovens bestemmelser om æresrelaterede konflikter

Hvis pågældende er under 18 år, har kommunen de handlemuligheder, der er opregnet i særligt kapitel, 3,4 og 5 i barnets lov. Det drejer sig om hjælp og støtte i form af rådgivning, støttende indsatser og anbringelse. Der kan f.eks. være behov for en afdækning eller en børnefaglig undersøgelse efter §§19-20 i barnets lov, udarbejdelse af handleplan efter § 91 eller § 108 i barnets lov og iværksættelse af støttende indsatser jf. § 32 i barnets lov eller anbringelse med/uden samtykke, jf. §§ 46-47 i barnets lov på safehouse, plejefamilier eller døgninstitution. Det er også muligt at afbryde kontakt og samvær med familie og netværk efter § 105 i barnets lov. Det skal vurderes, om der er behov for at iværksætte akut støtte, fx i form af, at formanden for børne- og ungeudvalget træffer foreløbig beslutning om anbringelse uden samtykke, jf. barnets lov § 143.

Kommunen har ansvaret for den sociale indsats efter barnets lov og serviceloven - også selvom der måtte blive et strafferetligt spor, hvor politiet inddrages.

Hvis der er mistanke om overgreb, skal børnehuset benyttes til den børnefaglige undersøgelse, jf. barnets lov § 125.

Hvis pågældende er over 18 år, har den involverede myndighed en forpligtelse til at tilbyde at lave en handleplan, hvis der er risiko for, at personen udsættes for en alvorlig æresrelateret konflikt, jf. § 12a i lov om social service. Handleplanen skal indeholde en risikovurdering, oplysninger om borgerens aktuelle situation og overvejelser om eventuelle relevante støttemuligheder. Ifølge servicelovens §10 har kommunen pligt til at tilbyde gratis rådgivning for at forebygge sociale problemer og hjælpe borgeren over øjeblikkelige vanskeligheder. Kommunen har desuden mulighed for at henvise borgeren der har været udsat for vold, trusler om vold eller tilsvarende krise i relation til familie- og samlivsforhold til midlertidigt ophold krisecenter eller safehouse, jf. lov om social service §§ 109-110.

Risikovurdering

Myndighedsrådgiver har pligt til at foretage en risikovurdering, inden forældre, familie og netværk inddrages.

Ved en risikovurdering forstås en vurdering af, om et barn eller en ung er truet, herunder fx om de risikerer at blive udsat for vold, tvangsægteskab, frihedsberøvelse, bortførelse, genopdragelsesrejse, der er til skade for barnets eller den unges sundhed og udvikling, eller at blive udsat for drabsforsøg. Risikovurderingen skal tage udgangspunkt i, om barnet eller den unge eller andre familiemedlemmer som fx søskende, allerede har været truet med eller udsat for vold, trusler, forfølgelse, frihedsberøvelse, bortførelse, genopdragelsesrejse eller negativ social kontrol.

Risikovurderingen vil også skulle indeholde oplysninger om, hvorvidt familien eller andre personer i det nære netværk fx har brugt vold mod andre, om andre i familien er blevet tvunget til ægteskab eller sendt på genopdragelsesrejse, om familien har et stærkt æreskodeks, om truslerne eller volden er eskalerende, og om der er andre sårbarhedsproblematikker i familien.

I vurderingen skal indgå, om der er behov for at iværksætte akut støtte, herunder evt. anbringelse. Ved anbringelse uden for hjemmet i sager om æresrelaterede konflikter er det desuden vigtigt at være opmærksom på, om der af hensyn til barnets eller den unges sundhed eller udvikling, herunder deres sikkerhed, er grundlag for at træffe afgørelse om overvåget eller afbrudt samvær og kontakt, eller om at anbringelsesstedet ikke må oplyses over for forældre og netværk jf. §§ 104-105 i barnets lov.

I vurderingen skal desuden indgå overvejelser om, hvilke konsekvenser det kan have for barnet eller den unge, når familien inddrages i sagen, og hvordan disse konsekvenser håndteres. Kommunen kan søge rådgivning hos VISO eller de regionale sikkerhedskonsulenter om behandling af sager, som vedrører æresrelaterede problematikker.

VISO kan yde gratis vejledende specialrådgivning i de mest specialiserede og komplicerede enkeltsager, jf. §§ 165 og 166 i barnets lov. Sikkerhedskonsulenterne, som er forankrede i SIRI, yder gratis rådgivning til både fagpersoner og borgere om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol og om genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold. Sikkerhedskonsulenterne er certificerede i anvendelsen af risikovurderingsredskabet PATRIARK.

Definitioner

Æresrelaterede konflikter defineres som konflikter, der opstår inden for nære, familiære relationer, og hvor konflikten skyldes en opfattelse af, at familiens ære er blevet krænket.

Negativ social kontrol omhandler handlinger, styring, kontrol eller sanktioner, der i væsentlig grad hæmmer eller begrænser den enkeltes livsudfoldelse, adfærd, valg og rettigheder. Det kan fx være kontrol eller restriktioner i forhold til livsstil, fritidsaktiviteter, sociale relationer, valg af ægtefælle eller retten til at bestemme over egen krop.

Kontaktinformationer og nationale aktører/samarbejdspartnere

Sikkerhedskonsulenterne SIRI - Gratis rådgivning til fagpersoner og borgere om æresrelaterede konflikter og genopdragelsesrejser

☎ 25 20 28 46

☎ 25 20 28 49

RED Safehouse - RED (Rehabiliteringscenter for etniske unge i Danmark) giver længerevarende ophold, beskyttelse og behandling til enlige unge og par uden børn, der er truet af tvangsægteskaber og/ eller æresrelateret vold. Centret tilbyder et sikkert sted at bo og hjælp til at starte et liv på egne ben.

Hotline: ☎ 70 27 76 66

RED Safehouse, Jylland: ☎ 55 78 20 10

[RED Rådgivning](#) - Tilbyder rådgivning om æresrelaterede konflikter til unge, forældre og fagfolk. RED Rådgivning tilbyder rådgivning, konfliktmægling, psykologhjælp mv. til de unge, herunder en (anonym) hotline samt professionel sparring og konsulentbistand til fagfolk, der arbejder med etniske minoritetsunge, som er udsat for pres, kontrol eller tvang fra familien.

Hotline: ☎ 70 27 76 66

Rådgivning til fagpersoner: ☎ 70 27 76 86

Rådgivning til forældre: ☎ 70 27 03 66

RED+ Krisecenter - Krisecenter for LGBT+ unge mellem 16-30 år med æresrelaterede problematikker.

Hotline: ☎ 70 27 76 66

RED+ Krisecenter: ☎ 55 78 60 60

Børns Vilkår - Gratis og anonym rådgivning til børn via både telefon, sms, chat eller gennem en brevkasse. Rådgiverne kan også tilbyde en professionel bisidder til de børn, som ringer til Børnetelefonen, og som har brug for hjælp i mødet med den offentlige forvaltning.

Børnetelefonen: ☎ 116 111

Bisidning: ☎ 35 55 55 56 (åbent kl. 9-16)

Andet: ☎ 35 55 55 59

Mandecentret Nordjylland - botilbud, gratis ambulante rådgivning b.la. om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol

Mandecentret Nordjylland: ☎ 70 25 90 19

Kvindekrisecentre i Region Nordjylland

Frederikshavn Krisecenter - ☎ 98 45 88 75

Hjørring Krisecenter - ☎ 98 90 22 36

Hobro Krisecenter - ☎ 97 11 55 50

Krisecenter for Kvinder, Aalborg - ☎ 98 19 06 66

Søhavegård Krisecenter (Sindal) - ☎ 98 99 10 10

Udenrigsministeriets Borgerservice - Tilbyder bistand i æresrelaterede sager, hvor personer tvinges ud af landet med henblik på tvangsægteskab, gen-opdragelse eller lignende

☎ 33 92 11 12

VISO - Gratis rådgivning til fagpersoner i de mest specialiserede sager på socialområdet.

☎ 72 42 40 00 (åbent kl. 9-11.30)

MÆRK (app) - Find MÆRK-appen til iPhone i App Store eller til Android i Google Play App'en giver oplysninger om æresrelaterede konflikter. MÆRK henvender sig dels til unge og dels til fagpersoner, der møder de unge og deres familier i deres daglige virke. MÆRK indeholder informationer om æresrelaterede konflikter, herunder rettigheder, handlemuligheder samt støtte- og vejledningmuligheder.